

El Casal dels Infants compleix deu anys impulsant als barris el programa Vincles: un espai maternoinfantil per aprendre a créixer junts. Hem visitat el de Santa Coloma de Gramenet per conèixer com ajuden aquestes mares

Criança

TEIXINT VINCLES: UN ESPAI PER APRENDRE A CRÉIXER JUNTS

LAURA PINYOL

Les mares soles amb fills de menys de tres anys són un dels rostres de la pobresa més extrema i un dels col·lectius més vulnerables dels nostres barris. Amb aquesta contundència tan gràfica es pronuncia Rosa Balaguer, la directora general del Casal dels Infants, una associació sense ànim de lucre fundada l'any 1983 que treballa amb persones en risc d'exclusió social. Segons l'informe de la Taula del Tercer Sector que analitzava la feminització de la pobresa, publicat el març de l'any passat, el nou perfil de treballador pobre es correspon amb el d'una dona de menys de 25 anys, sovint amb infants a càrrec, que està en una situació de vulnerabilitat extrema, especialment en els casos de petita infància (de 0 a 3 anys). A més a més, el 90% de les famílies monoparentals estan integrades per dones, el 42% de les quals tenen risc d'exclusió social.

Aquestes mares "sovint es troben en situacions d'instabilitat familiar, de crisi econòmica, de falta d'un entorn familiar estable i amb gran dificultat d'inserir-se al món laboral", explica Rosa Balaguer. Per això, el projecte Vincles, que presenta una experiència fonamentada en deu anys de trajectòria, ofereix un espai maternoinfantil on les mares i els seus fills menors de tres anys puguin "trobar-se i

compartir un moment important en la vida de les dones, que, tot i les dificultats, poden aprendre a prendre decisions i sortir-se'n", explica Balaguer, que defineix aquest moment com a "molt emocionant".

PROJECTE DE BARRI

El projecte Vincles es desenvolupa durant sis mesos, en els quals les mares es troben tres dies a la setmana, durant tres hores, en alguns dels espais habilitats pel Casal. A vegades són els mateixos serveis socials o serveis especialitzats en el suport a la dona els que recomanen a les dones que participin en aquest programa, però, en molts casos, hi ha també un coneixement a través del "boca-orella". Per a Balaguer és "un moment important perquè es tracta de recuperar il·lusions i fer front a un moment que sovint és de tensió: tenir una criatura no és fàcil però aquí aprenen que es pot tirar endavant i, sobretot, a enfortir el vincle entre mares i fills".

Aquest projecte es duu a terme a les instal·lacions que l'entitat té a Santa Coloma de Gramenet, a Badalona, al Raval de Barcelona i a Salt, al Gironès. Cada any acompanyen 330 famílies (mares i nadons), i durant aquest temps, un equip de professionals –integrat per educadors socials especialitzats en l'atenció a famílies i educa-

Al centre del Casal dels Infants de Santa Coloma de Gramenet s'hi atenen cada any 90 famílies.

CÈLIA ATSET

dors de petita infància– acompanyen aquestes mares en un procés d'acceptació i formació en el seu rol de mares, però també se'ls presten eines perquè puguin fer front a la seva inserció laboral, amb formació o assessorament, i perquè coneguin tots els recursos que tenen a l'abast, com per optar a escoles bressol, per exemple.

HISTÒRIES AMB NOM PROPI

Al centre de Santa Coloma s'hi atenen cada any 90 famílies. Aquí podem conèixer històries com la de la Souad, una noia marroquina amb cinc fills, que hi va arribar en una situació de molta precarietat econòmica i molt desanimada. La participació al Casal li va permetre recuperar la vinculació amb la seva filla més petita i millorar la situació afectiva. “Gràcies a Vincles vaig decidir estudiar i he aconseguit una feina en un hotel després de formar-me, també al Casal”, assegura. En el seu cas, va arribar a Vincles derivada per la Xarxa d'Accés al Treball, una altra iniciativa pròpia del Casal dels Infants.

Però a vegades la formació ve de sèrie i les persones topen amb un problema d'integració. La Marcelina té 33 anys i és d'Armènia, però vivia a Itàlia i ha arribat a Catalunya amb la Gaiane, la seva filla de dos anys i mig, per un canvi de feina del seu marit. Té

una elevada formació –màster en química farmacèutica i doctorat en metodologies bioquímiques i farmacològiques– però no té papers, encara. El seu objectiu és clar i determinat: tramitar els permisos per poder exercir la seva professió qualificada aquí. “El Casal ha canviat la meva visió pessimista de la situació, que em feia veure'm abocada a no tenir feina o a optar a una feina poc qualificada. Ara, en canvi, tinc ganes d'aconseguir aquest propòsit per continuar amb les meves investigacions”, explica.

Però també hi ha la Nadia, que va arribar sense cap coneixement de l'idioma ni sostre i, de mica en mica, ha recuperat la confiança i acaba de superar els estudis d'ESO; o la Nadira, del Marroc, que està contenta perquè pot reproduir a casa el que aprèn aquí amb la seva nena, que té dos anys, o la Parmenda, de 41 anys, que vigila com el Zuckman, de dos anys i mig, juga dins unes capses de cartró mentre diu que li serveix per relacionar-se amb altres dones i practicar el castellà.

FER XARXA

“El moment més difícil és quan s'acaba i comença l'hora de la veritat: volar!”, somriu Rosa Balaguer per explicar els sentiments ambivalents que genera acabar el programa. D'una banda, s'han aconseguit els objectius

de “reforçar l'autoestima i aprendre les unes de les altres, però de l'altra és el moment de fer front a tot el que s'ha après”. De totes maneres, un dels èxits de Vincles és que “les dones hagin teixit la seva pròpia xarxa i hagin ampliat els seus cercles de suport i de confiança”.

L'èxit i l'afluència de Vincles referma la bona direcció de programes com aquest o altres de semblants, com el Casal Familiar. Però, per a l'entitat, que es finança amb el 55% de fons públics i la resta amb aportacions privades, calen “més espais materninfantils i més inversió per part de les administracions”, que garanteixin l'accés de més dones i nadons a espais de formació, relació i millora de l'autonomia personal i familiar perquè és “crucial per combatre les dificultats, i la família és un pal de païl en aquesta lluita”.

Una lluita col·lectiva que necessita moltes xarxes i que sobrepassa també l'abast estricte de les entitats. El Casal dels Infants disposa d'un equip de professionals de 180 persones i cada mes se sustenta en 500 voluntaris per tirar endavant els diferents projectes. Un voluntariat que ajuda a fer funcionar tots els engranatges, amb un volum anual de més de 1.400 persones, sense les quals l'ànima solidària del Casal no podria arribar tan lluny.✖

En resum

Objectius del programa Vincles

Vincles és el nom d'un programa que procura justament això, que s'estableixin vincles i xarxes entre les famílies que hi participen. Són vincles que teixeixen mares amb fills, mares amb mares i fills amb fills. I és que el projecte Vincles del Casal dels Infants té tres objectius centrals:

→ Ajudar les dones que hi participen a guanyar en autoestima i en ganes de tirar endavant els seus projectes personals i vitals.

→ Reforçar la solidaritat i la companyonia entre les mares que participen en el programa i que viuen situacions similars.

→ Fer créixer i enfortir els vincles de les mares amb els seus fills.